

1

Zodra het vliegtuig de grond raakte van het vliegveld Ministro Pistarini de Ezeiza in Buenos Aires, wist Joachim von Hartmann dat hij thuis was. Dat voelde hij met heel zijn hart, met elke vezel van zijn lichaam. Vijfentwintig jaar geleden was hij als zeventienjarige jongen vertrokken. Hij was met zijn moeder en nieuwe Franse stiefvader naar Frankrijk verhuisd. Acht jaar later was hij voor de lol naar Engeland getrokken, wat resulteerde in een mooie carrière die zeventien jaar had geduurd. Hij had zich inmiddels stevig geworteld in Europa, maar toen hij de geur van Buenos Aires inademde, besepte hij dat zijn hart aldoor hier had gelegen. Hij had de navelstreng die hem aan Argentinië bond nooit helemaal doorgeknipt. Dat het land hem nog steeds in het bloed zat, had iets magisch.

Nu ging hij op een langverwachte pelgrimstocht naar de plek waar hij geboren was. Daar lagen al zijn jeugdherinneringen, en de dingen waarvoor hij te jong was geweest om zich die te kunnen herinneren, had zijn moeder hem in zijn kindertijd keer op keer verteld. Toen hij uit het vliegtuig

stapte, had hij het gevoel dat hij nooit was weggeweest. Het voelde als een oude jeugdvriendschap of een geweldige liefde.

Met zowel zijn achternaam als zijn lange, slanke, aristocratische uiterlijk viel hij niet echt op in Argentinië. Door de toevloed van Ierse, Engelse en Duitse immigranten waren er veel Argentijnen met Duitse en Angelsaksische achternamen en bijbehorende uiterlijke kenmerken, zoals blauwe ogen en blond haar. Van moederskant kwamen alle voorouders van Joachim uit Duitsland, oorspronkelijk uit Beieren en later uit Berlijn. Zijn vader, die hij nooit had gekend, stamde uit een vooraanstaande bankiersfamilie in Argentinië. Hij was overleden toen Joachim nog geen jaar was, en de rest van zijn familie was binnen een paar jaar overleden, dus die had hij ook nooit gekend. In Joachims jeugd had hij twee steunpilaren gehad: zijn moeder, Liese, en zijn eeneiige tweelingbroer, Javier. Met zijn broer had Joachim een speciale band. Die was zo sterk dat hij soms het gevoel had alsof ze twee helften van dezelfde persoon waren.

Joachims Duitse grootvader van moederskant, Gunther von Hartmann, was weduwnaar geworden nadat zijn vrouw in Duitsland door bommen van de geallieerden was omgekomen. Net als zoveel anderen die het zich konden veroorloven om te vertrekken, wilde hij niet langer in Duitsland blijven om de chaos en de wederopbouw van het land te moeten meemaken. Hij was gewend aan een leven in adellijke kringen, maar de adel bestond niet meer na de oorlog. Zodra het mogelijk was, vertrok hij met zijn vijf jaar oude dochter Liese plus wat er over was van zijn ooit

aanzienlijke familiefortuin. Ze gingen naar Buenos Aires. Alles om te voorkomen dat hij in Duitsland als een verslagen vijand behandeld zou worden. Er was genoeg geld over om gerieflijk van te leven in Argentinië, en dat zou in Europa niet het geval zijn geweest. Zoals al generatieslang gebeurde, heette Argentinië de Duitsers hartelijk welkom.

Joachim had nooit in Duitsland gewoond en wist niet veel van het land, laat staan van zijn moeders leven daar, behalve dat ze als jong meisje grote welvaart en luxe had gekend, eerst in Duitsland en later in Argentinië. Het enige wat zijn moeder hem had verteld was dat ze met haar vader in een prachtig huis in Buenos Aires had gewoond. Het stond vol met antiek en prachtige kunstwerken, die haar vader had kunnen meenemen. Hij had een grote liefde voor kunst in al haar verschijningsvormen, en die liefde had hij overgebracht op zijn dochter. Ook had zijn moeder hem verteld over de mooie finca die ze buiten de stad hadden, waar ze de weekends doorbrachten, en over de vele bedienden die haar vader in dienst had. Ze waren nooit meer teruggegaan naar Duitsland, zelfs niet voor een bezoek. Ze kenden daar niemand meer. Na de oorlog had Gunther von Hartmann alleen zijn dochter nog. Hij had een nieuw leven opgebouwd in Argentinië, en hun vakanties brachten ze door in Uruguay, Colombia, Brazilië of in andere delen van Argentinië. Gunther had geen enkele behoefte om terug te gaan naar Duitsland of Europa, en Liese had er geen herinneringen meer aan. Hij werd een Argentijnse staatsburger, en Liese wist niet beter dan dat ze Argentijnse was. Haar vader was nooit hertrouwd. Liese bezocht de beste scholen van Buenos Aires en uiteindelijk trouwde ze met Alejandro

Canal, telg van een van de rijkste bankiersfamilies in de stad. Ze leidde een volmaakt leven, althans zo beschreef ze het aan Joachim. Haar enige zorg was dat zij en haar man geen kinderen konden krijgen. Ze waren al tien jaar gelukkig getrouwd toen ze de hoop op nageslacht definitief opgaven. Maar toen raakte ze op wonderbaarlijke wijze toch ineens zwanger. Op haar negenendertigste beviel ze van een eeneiige tweeling, Joachim en Javier. Ze vertelde haar zonen dat hun geboorte het gelukkigste moment van haar leven was, maar een jaar later eindigde alles in een tragedie.

Haar vader, die ze aanbad, overleed plotseling op zijn drieënzeventigste. De tweeling was net vier maanden oud. Drie maanden later kwam haar man Alejandro om bij een paardrij-ongeluk. Na haar vaders dood ontdekte Liese al snel dat hij zijn vermogen slecht had geïnvesteerd en haar nauwelijks iets had nagelaten. Ook haar schoonfamilie was hun vermogen kwijtgeraakt in de politieke aardverschuiving die het land destijds in zijn greep had en waardoor vele voorheen welgestelden berooid achterbleven. Toen Joachim en Javier een jaar oud waren, woonde Liese in een klein appartement. De bank van haar schoonfamilie was failliet en ze waren niet in staat haar te helpen. Later legde ze de tweeling uit dat haar schoonvader in zijn wanhoop het bedrijfskapitaal had verkwanseld, en om de tweeling toekomstige schande te besparen nam ze haar meisjesnaam – von Hartmann – weer aan en gaf die eveneens aan haar kinderen.

In tegenstelling tot zijn moeder groeide Joachim op in bescheiden omstandigheden. Hij wist niet beter, en hij noch

zijn tweelingbroer was ongelukkig. Ze woonden in een arme wijk, waar altijd andere kinderen waren om mee te spelen, en hun kleine appartement was, dankzij hun moeder, een liefdevol, warm nest. Er stond elke dag eten op tafel, ze hadden fatsoenlijke kleren en aan alle essentiële levensbehoeften werd voldaan. En het belangrijkste: ze hadden een moeder die van hen hield. Voor Joachim was dit altijd meer dan genoeg geweest. Javier was echter minder tevreden, vooral naarmate hij ouder werd. In zijn tienerjaren had hij met iedereen ruzie en verweet hij zijn moeder hun armoe. Hij begon oog te krijgen voor de kloof tussen arm en rijk in Argentinië en maakte zich kwaad over de onrechtvaardigheid ervan. Joachim daarentegen was tevreden met wat ze hadden. Hoewel hij onvoorwaardelijk van zijn tweelingbroer hield, begon dit geleidelijk tot een conflict tussen de twee broers te leiden.

Voor haar huwelijk had Liese kunstgeschiedenis gestudeerd aan de universiteit. Ook had haar vader, die veel van kunst – met name het impressionisme – hield, haar veel bijgebracht. Toen na de dood van haar man en vader de bodem onder haar bestaan wegviel, slaagde ze er tot haar grote blijdschap in een baan te vinden als curator van Franse kunst in het Argentijnse Museum voor Schone Kunsten. Het was een slechtbetaalde job, maar ze werd gerespecteerd vanwege haar deskundigheid en uitgebreide kennis. Ze probeerde haar passie voor de kunst te delen met haar zonen, maar geen van beiden had er speciale belangstelling voor. Ze voetbalden liever op straat met hun vrienden.

Toen de jongens vijftien waren, ontmoette Liese Fran-

cois Legrand, een kunstkenner van het Louvre in Parijs. Hij was naar Buenos Aires gekomen om de echtheid van een aantal schilderijen, dat door het museum onlangs was aangekocht, te verifiëren. Hoewel ze tot dan toe een teruggetrokken leven had geleid en al haar vrije tijd met de jongens doorbracht, vielen Francois en zij als een blok voor elkaar. Na dat eerste bezoek onderhielden ze een intensieve briefwisseling en kwam hij nog een paar keer terug naar Buenos Aires om haar te zien. Ze was toen vierenvijftig. Net als de geboorte van de tweeling beschouwde ze de ontmoeting met Francois Legrand als een wonder. Er was al jaren geen man meer in haar leven geweest en het was nooit in haar zonen opgekomen dat dat zou kunnen veranderen. In het universum van Liese draaide alles om haar twee jongens en dat bleef zo, ook nadat ze Francois had ontmoet. Gedurende twee jaar bleven ze met elkaar corresponderen en kwam Francois regelmatig naar Buenos Aires. Hij was vierenzestig, tien jaar ouder dan Liese. Ook hij was al jaren weduwnaar en had geen eigen kinderen. Hij wilde met Liese trouwen en haar en haar zonen naar Parijs halen. Hij had zelfs een baan voor haar gevonden in het Louvre. Hij was niet echt rijk, maar hij had zuinig geleefd en zou haar en de jongens prima kunnen onderhouden. Hij zou hun het soort zekerheid kunnen bieden dat ze met hun moeders karige salaris niet hadden. Francois voelde een diepe genegenheid voor de jongens en hield zielsveel van Liese.

Zijn relatie met Joachim was ongecompliceerd. Joachim was een zorgeloze jongen die niet meer van het leven verlangde dan wat hij had. Hij was van plan naar de univer-

siteit van Buenos Aires te gaan, maar wist nog niet welke richting hij op wilde. Hij was tevreden met zijn vrolijke, makkelijke leventje tussen zijn vrienden in Buenos Aires.

Javier daarentegen was altijd al een dwarsligger geweest. In zijn tienerjaren werd hij steeds bozer. Boos op het feit dat hij geen vader had, dat het familievermogen voor zijn geboorte verloren was gegaan, op wat ze niet hadden en op het feit dat hij de jongste was. Hij was immers elf minuten later geboren dan zijn tweelingbroer en dat verweet hij hem. Hij was onaardig tegen Joachim, die op zijn beurt alles door de vingers zag omdat ze nu eenmaal een tweeling waren. Joachim was hondstrouw aan hem. Ook was Javier boos op zijn moeder. Hij had een hekel aan haar verhalen over haar gelukkige jeugd, dankzij een grootvader die hij nooit had gekend en die erin was geslaagd bij zijn overlijden zijn totale vermogen te verliezen. Javier was ook boos op zijn grootouders van vaderskant, vanwege het fortuin dat ze waren kwijtgeraakt, waardoor hij zich dubbel gepakt voelde. Javier voelde een honger in zijn buik die door niets kon worden gestild of bestreden. Anders dan Joachim, die hun moeder dankbaar was voor alles wat ze voor hen had gedaan, verweet Javier haar dat ze hun geen beter leven had kunnen geven. Hij wilde meer in het leven dan armoede. De liefde van zijn moeder en broer was voor hem niet genoeg.

In tegenstelling tot zijn moeder beschouwde Javier Francois Legrand niet als het antwoord op hun gebeden. Op die van hem althans niet. Hij wilde veel meer dan het prettige, stabiele, kleinburgerlijke leventje dat Francois hem kon bieden. En als zijn moeder ging trouwen wilde hij in elk

geval niet mee naar Parijs. Hij had zelfs geen belangstelling voor zijn eigen voorouderlijke wortels in Europa. Javier was een Argentijn in hart en nieren. Terwijl het blauwe bloed dat in de aderen van zijn Duitse moeder stroomde, en zelfs in die van zijn tweelingbroer Joachim, altijd op een subtiele manier tot uiting kwam, bijvoorbeeld in goede manieren en een aangeboren compassie en ruimhartigheid jegens anderen, voelde Javier zich beter op zijn gemak bij de gewone mensen in de straten van Buenos Aires. Hij gedroeg zich zoals zij, hij had een rauwe kant. Hij liep altijd uit de pas en was vaak betrokken bij vechtpartijen op school en later toen hij ouder was op straat. Hoewel zijn moeder haar best deed hem te beteugelen, had hij een gewelddadige kant. Joachim probeerde hem vaak tevergeefs tot rede te brengen, waardoor ze zich uiteindelijk ontwikkelden tot twee totaal verschillende mannen.

Joachim was levenslustig. Hij stond altijd open voor nieuwe ontdekkingen en kennis. Hij genoot van zijn studie. Voor hem was alles wat nieuw was een avontuur, en de gedachte dat hij naar de Sorbonne in Parijs zou kunnen gaan sprak hem zeer aan. Op de middelbare school had hij Frans en Engels geleerd en van zijn moeder had hij Duits geleerd. Hij kon goed uit de voeten met alle vier de talen. Javier had dezelfde opleiding doorlopen, maar had er niets van opgestoken. Hij was altijd een slechte leerling geweest en voelde zich meer op zijn gemak met het tuig op straat. Hoewel ze vroeger veel gemeenschappelijke vrienden hadden gehad, was Joachim niet bepaald gecharmeerd van de nieuwe vrienden die zijn broer uitzocht. Hij vond de vrienden van zijn broer ‘lafaards en eikels’. Toen ze tegen de

twintig liepen, iets eerder al zelfs, waren de broers elkaars tegenpolen geworden. Desondanks hield Joachim zielsveel van Javier en had hij, omdat hij ouder was, het gevoel dat hij hem moest beschermen. Hij was ervan overtuigd dat Javier zijn opstandigheid zou kwijtraken. Regelmatig zei hij dat om zijn moeder gerust te stellen, en zij hoopte maar dat hij gelijk had.

Het had Francois heel wat overredingskracht gekost, maar uiteindelijk slaagde hij erin Lieses aarzeling om te trouwen weg te nemen. Na een verkeringstijd van twee jaar vierden ze hun bruiloft met een kleine plechtigheid in Buenos Aires, waarbij alleen haar twee zonen aanwezig waren. Na een korte huwelijksreis naar Punta del Este ging Francois terug naar Parijs om alles voor te bereiden voor hun komst. Joachim was aangenomen op een lyceum vlak bij Francois' huis, waar hij een jaar les zou volgen, in de hoop daarna tot de Sorbonne toegelaten te worden. Hij was van plan literatuurwetenschap en kunstgeschiedenis als hoofdvakken te kiezen.

Tot Joachims ergernis weigerde Javier met hen mee te gaan. Hij was zeventien jaar oud en had besloten een jaar lang bij de familie van een vriend in Buenos Aires te wonen, waarna hij wilde gaan werken. Een universitaire studie interesseerde hem niet. Als zijn moeder het goed vond dat hij een jaar in Buenos Aires achterbleef, beloofde hij, zij het met tegenzin, na zijn eindexamen naar Parijs te komen. Hij wilde geen examen doen in een ander land, zonder zijn vrienden. Zijn nieuwe, wilde vrienden betekenden meer voor hem dan school of familie. Liese vond de familie bij wie Javier een jaar lang wilde blijven niet leuk, noch hun

zoon. En Joachim vond het vreselijk dat hij een jaar van zijn broer gescheiden zou zijn. Hij was nooit ver van zijn tweelingbroer vandaan geweest en hoewel ze het zeker niet altijd eens waren, had hij toch het gevoel dat Javier deel van hem uitmaakte, als een ledemaat of een hart, een vitaal orgaan dat hij niet kon missen. Hij moest er niet aan denken om Javier een jaar niet te zien, maar zijn broer vocht als een leeuw om in zijn eentje te kunnen achterblijven.

Joachim had altijd meer de neiging gehad om hun moeder te beschermen, dus voor hem was het ondenkbaar dat zijn moeder in haar eentje, zonder haar zonen, aan haar nieuwe leven begon, ook al was Francois een aardige man die heel goed voor haar zou zorgen. Joachim kon het bijzonder goed met hem vinden, en Francois genoot ervan om voor het eerst een zoon te hebben. Javier behandelde hem echter als een ongewenste vreemdeling, een indringer, hoewel Francois hem van harte had uitgenodigd om bij hen in Parijs te komen wonen. Hij wist hoe belangrijk de jongens voor zijn nieuwe vrouw waren. Ze had zich jarenlang voor hen weggecijferd.

Nadat Javier haar dagenlang aan haar hoofd had gezeurd, stemde Liese uiteindelijk in. Hij mocht bij de familie van zijn vriend blijven, hoewel ze het platvloerse mensen vond, van wie de kinderen zich slecht gedroegen. Javier beloofde plechtig dat hij na zijn eindexamen naar Parijs zou komen. Het was een enorme overwinning voor hem, die hij wekenlang vierde met zijn vrienden, waardoor zijn moeder zich nog onbehaaglijker ging voelen. Het was voor haar al lastig om Javier in de gaten te houden en ze betwijfelde of de familie van zijn vriend wel even goed toezicht op hem

zou houden als zij. Javier was veel meer gebrand op zijn vrijheid dan Joachim. Joachim genoot nog steeds van het gezinsleven en had geen enkele moeite met het ouderlijk toezicht van zijn moeder. Hij vond het een fijne gedachte dat Francois de rol van vader op zich zou nemen, de vader die hij zelf nooit had gehad. Daar had hij zijn hele leven al naar gesnakt. En Francois was lief voor allebei de jongens.

Het vertrek vanuit Buenos Aires was voor Liese een hartverscheurende ervaring: ze moest een van haar zonen achterlaten. Alles wat ze wilde houden had ze ingepakt en naar Frankrijk laten verschepen. De boeken van haar vader, zijn brieven aan haar, en alle aandenkens aan de kindertijd van de jongens. Ze bezat geen kostbare spullen, maar behield wel alles wat emotionele waarde voor haar had. Toch had ze het gevoel dat ze haar hele leven vanaf haar vijfde jaar achterliet. Ondanks alle materiële zaken die ze lang geleden was kwijtgeraakt had ze toch een sterke band met Argentinië.

Joachim had het gevoel dat hij de helft van zichzelf achterliet, het kloppende hart of de longen waarmee hij ademde. In zijn ogen was de band tussen tweelingen heilig, heiliger dan die tussen gewone broers. Toen hij afscheid van Javier nam, stroomden de tranen over zijn wangen. Hoe verschillend ze ook waren, er was tot nu toe geen dag voorbijgegaan dat hij zijn broer niet had gezien. Het zou een zwaar jaar voor hem worden, in een nieuw land, op een nieuwe school, zonder zijn tweelingbroer. Alleen al te weten dat Javier in zijn dagelijks leven aanwezig was, bood hem troost. Javier daarentegen kon nauwelijks verbergen hoe opgewonden hij was om alleen achter te blijven. Tot

het allerlaatste moment had Liese de neiging om Javier te zeggen dat ze van gedachten was veranderd, maar Francois overtuigde haar ervan dat het beter was dat Javier een jaar lang vrij was om te doen wat hij wilde dan een boze, mokkende, opstandige puber naar Parijs te halen, wat alleen maar tot problemen zou leiden. Hij had al gedreigd dat als ze hem zouden dwingen om mee te gaan, hij überhaupt niet naar school zou gaan in Frankrijk. Hij wilde niets liever dan zijn opleiding in Buenos Aires voortzetten.

Toen Liese vertrok, liet ze zo'n duizend waarschuwingen en instructies voor hem achter. Huilend en elkaars handen vasthoudend zaten Joachim en zij in het vliegtuig. Het was lastig om blij te zijn over hun verhuizing naar Frankrijk terwijl ze een dierbaar iemand moesten achterlaten. Maar Francois had enorm veel gedaan om hun een warm welkom te geven. Hij had de kamer voor Joachim opnieuw geverfd en ingericht, voor Liese had hij nieuwe gordijnen laten maken, er stond een nieuwe bank, er was nieuw servies en keukengerei. Ook had hij een nieuwe televisie voor in de woonkamer gekocht, zodat ze met zijn allen naar sportprogramma's konden kijken. In Joachims kamer stond een nieuwe stereotoren, zodat hij daar naar muziek kon luisteren. Francois verheugde zich zo op hun komst dat hij uit elkaar leek te ploffen. Hij had geprobeerd overal aan te denken, alleen maar om hun een plezier te doen. Het duurde dan ook slechts enkele dagen totdat Joachim zag dat zijn moeder zich begon te ontspannen. Voor het eerst in zeventien jaar had zijn moeder een man op wie ze kon steunen en die voor haar zorgde.

Francois wilde al het mogelijke doen ter compensatie

van de zware jaren, de strijd en de armoede die ze had gekend voor ze hem ontmoette. Ze was gelukkig met hem. Het enige verdriet in haar leven was haar voortdurende bezorgdheid om Javier. Joachim miste hem ook en hij wist dat zijn moeder pas helemaal op haar gemak zou zijn als zijn 'jongere' broer bij hen was en ze hem zelf in de gaten kon houden. Javier was een kind dat toezicht en begeleiding nodig had, en niemand hield hem zo goed in de gaten als zij.

Joachim voelde zich al snel thuis op zijn nieuwe school en maakte makkelijk vrienden. Na school deed hij aan sport. Hij sprak steeds beter Frans. Francois had voor hem en Liese twee paspoorten geregeld en dat wilde hij ook voor Javier doen zodra hij naar Frankrijk kwam. Joachim voelde zich niet Frans, maar hij voelde zich hier wel thuis. En Liese was dol op haar man en haar nieuwe baan. Francois was lief voor Joachim en haar. Daar was ze hem zeer dankbaar voor.

Francois had een baan voor haar geregeld bij het Louvre. Hij was een van de kunstexperts die de authenticiteit moest vaststellen van de schilderijen die door het museum werden aangekocht. Liese ontdekte al snel dat er een organisatie was die door de nazi's gestolen kunstwerken opspoorde en terugbracht naar de rechtmatige eigenaars. Die organisatie bood haar een baan aan, die ze meteen accepteerde. Ze werkten nauw samen met het Louvre en andere Europese en soms zelfs Argentijnse musea. Eerst werd uitgezocht waar de tijdens de oorlog verdwenen kunstwerken waren terechtgekomen en vervolgens werd geprobeerd de oorspronkelijke eigenaars te vinden. Als er

iemand gevonden werd, kreeg die het schilderij terug. Velen van hen, zeker wanneer ze Joods waren, hadden echter de Duitse concentratiekampen niet overleefd, maar soms was er nog een familielid in leven en die was dan erg blij met het teruggebrachte familiebezit. Hoewel het een uiterst traag en nauwgezet proces was om zowel het kunstwerk als de oorspronkelijke eigenaar terug te vinden, was Liese dol op haar werk. Ze was onvermoeibaar. Francois noemde haar weleens een kunstdetective en hij bewonderde haar toewijding.

Samen vormden ze een gelukkig koppel, en Liese voelde zich verrassend snel thuis in Frankrijk. Ze sprak Frans, Duits, Engels en Spaans, wat het voor haar makkelijker maakte om in meerdere landen onderzoek te doen naar kunstwerken die al vijftig jaar vermist werden.

Tijdens en na de oorlog was een groot deel van 's werelds meesterwerken verdwenen, met name uit Frankrijk. De kunststukken waren in de handen van de nazi's beland, waarna ze werden verborgen door diegenen die ze hadden gestolen. Of ze werden stiekem verkocht door ongure, oneerlijke handelaren. Slechts een heel klein aantal werd keurig netjes maar anoniem teruggestuurd naar musea. Het werd Lieses passie om de herkomst van elk kunstwerk uit te vlooien. De erfgenamen die ze wist op te sporen, waren vaak verbijsterd wanneer ze geconfronteerd werden met kostbare kunstwerken van hun familie. Liese deed haar werk met heel veel liefde en doorzettingsvermogen. Ze vond het heerlijk om Francois en Joachim 's avonds bij het eten te vertellen over een bepaald schilderij waar ze op dat moment jacht op maakte.